

Programmabegroting 2018

Versie: 4.0.0.0.0

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Werk en Inkomen, Wijken en Financiën

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:
De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio. De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte dienstverlening, waarbij de klanten betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Beleidsterrein 1A Bestuur

Doelen en prestaties bij 1A Bestuur

Doel	Prestatie
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college
	1A2.2 <i>Ondersteunen van het college en directie door bestuurs- en directieondersteuning</i>
	1A2.3 <i>Dagelijks managen door de concerndirectie</i>
	1A2.4 <i>Uitvoeren van concerncontrol, waaronder doorlichtingsonderzoeken en audits</i>
	1A2.5 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid
	1A2.6 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa
	1A2.7 Strategische beleidsadvisering en onderzoek
	1A2.8 Adviseren van bestuur over communicatie
	1A2.9 <i>Organiseren van medezeggenschap</i>
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking

Toelichting op de prestaties

Door wijziging van de financiële regelgeving (BBV) mogen kosten die voorheen indirect aan een programma werden toegerekend (de overheadkosten), niet meer aan dat programma doorberekend worden. Omdat hierdoor aan een aantal prestaties binnen dit programma geen kosten meer worden toegerekend, worden ze een dode letter. Het betreft de prestaties **1A2.2** Ondersteunen van het college en directie door bestuurs- en directieondersteuning, **1A2.3** Dagelijks managen door de concerndirectie, **1A2.4** Uitvoeren van concerncontrol, waaronder doorlichtingsonderzoeken en audits, en **1A2.9** Organiseren van medezeggenschap. Deze prestaties worden hieronder niet meer toegelicht en zullen in een volgend overzicht niet meer gepresenteerd worden.

1A1.1 Elke vier jaar kunnen de inwoners van Leiden de leden van de gemeenteraad kiezen. Een belangrijke taak van de raadsleden is het vertegenwoordigen van de inwoners van Leiden en het controleren van het college van Burgemeester en Wethouders. Daarnaast stelt de gemeenteraad de kaders voor het beleid vast.

1A1.2. De raadsleden en medewerkers van de griffie werken eraan om de burgers zo veel mogelijk te betrekken bij de besluitvorming. Burgers kunnen inspreken tijdens commissievergaderingen of kunnen zelf een plan of idee indienen (burgerinitiatief). Ze kunnen thuis, live, via internet, de raadsvergaderingen en de commissievergaderingen volgen. Via de website van de gemeenteraad zijn vergaderingen na te luisteren of na te lezen en is gemakkelijk de inbreng van een partij of een raadslid op te zoeken.

1A1.3 De rekenkamercommissie doet onderzoek naar het beleid van de gemeente en het werk van het Leidse gemeentebestuur en is adviseur van de Leidse gemeenteraad bij zijn controlerende taak.

1A2.1 De bestuursstijl die het college voorstaat is beschreven in het beleidsakkoord 2014-2018 'Samenwerken en innoveren'.

1A2.4 Concerncontrol houdt in toezicht op de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het middelenbeleid en de –uitvoering, toezicht op de risicobeheersing en op de integriteit. Bij goedkeuring geeft het college in de jaarrekening een in control-verklaring af. Voor de beoordeling vindt verbijzonderde interne controle plaats en stelt de interne accountant een interne managementletter op. De externe accountant steunt op de interne bevindingen van de gemeente Leiden.

Een in control-verklaring betekent niet dat er helemaal geen bevindingen of onrechtmatigheden zijn. Het is belangrijk dat deze bevindingen door de organisatie zelf worden gedaan en niet pas worden gedetecteerd door de externe accountant. Zo draagt interne verbijzonderde controle bij aan een steeds betere interne beheersing en aan een lerende organisatie. Jaarlijks worden in opdracht van B en W door de interne auditpool drie tot vier audits uitgevoerd. Daarna is er een follow up onderzoek naar de opvolging van de bevindingen.

1A.2.5 Doel van de Leidse communicatieaanpak is Leiden als stad en als organisatie krachtig neer te zetten. Besluitvorming, beleid en uitvoering zijn zichtbaar en helder. De informatiebehoefte van onze inwoners en ondernemers staat hierbij voorop.

1A.2.6 Het organiseren van verkiezingen is een veelomvattende taak. Het gaat dan niet alleen om de organisatie van de verkiezingen, zoals het regelen van stembureaus, de uitslagverwerking et cetera; maar ook om de juridische aspecten, zoals registratie, kandidaatstelling en benoeming. In 2018 worden de Gemeenteraadsverkiezingen georganiseerd, waarbij de verbeterpunten uit de evaluatie van voorgaande verkiezingen worden meegenomen.

1A2.7 Strategische beleidsadvisering: bestuurlijke samenwerking met andere overheden (denk aan buurgemeenten, gemeenschappelijke regelingen, VNG, G32, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag et cetera), Kennisstad, Universiteit Leiden, netwerk van universiteitssteden, subsidieverwerving voor Leiden.

De ambtelijke eenheid Beleidsonderzoek draagt bij aan de kwaliteit van beleid en besluitvorming door onderzoeks- en statistische informatie te analyseren en te ontsluiten en is hiermee de Kenniseenheid in de gemeente (en regio). Taken van Beleidsonderzoek zijn coördinatie en uitvoering van onderzoek, ontsluiten van statistische en onderzoeksinformatie, beleidscontrol in de P&C-cyclus en adviseren op basis van statistische en onderzoeksinformatie. Actueel is de verbreding naar datascience: in samenwerking met het CBS wordt dit verkend. Beleidsonderzoek bevordert ook intergemeentelijke samenwerking in de regio Holland Rijnland op het gebied van Onderzoek & Statistiek.

1A3.1 Voor de meeste gemeenschappelijke regelingen is een goed functionerend sturingsarrangement ontwikkeld. Met de 23 gemeenten uit de Veiligheidsregio wordt jaarlijks een gezamenlijke norm afgesproken voor alle gemeenschappelijke regelingen ten aanzien van indexeringen en bezuinigingstaakstellingen. Voor 2018 zijn geen bijzondere arrangementen voorzien ten aanzien van specifieke gr-en. In 2017 is het beleidskader Verbonden Partijen aangepast.

1A3.2 In februari 2014 heeft de gemeenteraad de nieuwe visie en koers vastgesteld voor het Leids optreden in de regio: '*Leiden en Regio, nieuwe koers, nieuwe kracht*'. (RV 13.0148). In 2015 is gestart met het proces Toekomstvisie Leidse regio 2027. In 2016 is het beschrijvende visiedeel in de raden vastgesteld. Het is van belang om met daadkracht een uitvoeringsagenda op te pakken. In 2017 is de discussie over de bestuurlijke vorm gestaakt, nadat geen regionale overeenstemming bereikt kon worden. Dit debat en deze zoektocht zal ook in 2018 een vervolg krijgen. De structuur van de samenwerking in de Leidse regio moet een duurzaam karakter krijgen en de regionale bestuurskracht versterken. We sluiten in 2018 nog meer aan bij de metropoolregio's en zoeken naar slimme allianties die het totaal van de Zuid-Hollandse kenniseconomie versterken.

Verbonden Partijen

Holland Rijnland

Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen. Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Effectindicatoren bij 1A Bestuur

Effectindicator	Realisatie	Streefwaarden				Bron
		2018	2019	2020	2021	
Doel 1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control						
1A1.a Percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik voel mij vertegenwoordigd door de gemeenteraad'	20% (2013) 28% (2015) 29% (2017)	-	34%	-	36%	Stadsenquête*
Doel 1A2 Dagelijks besturen van de gemeente						
1A2.a Percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'De gemeente wordt goed bestuurd'	39% (2013) 48% (2015) 51% (2017)	-	52%	-	54%	Stadsenquête*

* De Stadsenquête wordt vanaf 2011 alleen in de oneven jaren gehouden.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

De gemeente levert rond de 400 individuele producten en diensten aan burgers, bedrijven en instellingen. De gemeente Leiden staat voor een klantvriendelijke dienstverlening, waarbij de klanten betrouwbaar, eenduidig en snel worden bediend. Om dit te realiseren wordt de gemeentelijke dienstverlening steeds vernieuwd en aangepast aan de moderne eisen. Ook wordt, conform het *Beleidsakkoord 2014-2018*, de dienstverlening steeds verder gedigitaliseerd.

In onze dienstverlening bewegen we als gemeente mee met de maatschappelijke behoefte steeds meer digitaal te kunnen doen. Nadrukkelijk houden we daarbij in de gaten dat de dienstverlening ook voor minder digitaal vaardigen toegankelijk moet blijven.

Doelen en prestaties bij 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten rondom publieke dienstverlening (o.a. identiteitskaarten, vergunningen, informatie etc.)
	1B1.2 Zorgen voor professionele en klantvriendelijke dienstverlening
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT etc.)
1B2 De publieke dienstverlening voldoet aan moderne standaarden	1B2.1 Invoeren van zaakgewijs werken
	1B2.2 Omzetten papieren archieven in digitale archieven

NB. Bij prestatie 1B1.1 en 1B1.2 geldt: onder de term 'producten en diensten' vallen niet die producten en diensten die betrekking hebben op de Participatiewet. Informatie over die categorie is opgenomen in begrotingsprogramma 10.

1B1.2 Zorgen voor professionele en klantvriendelijke dienstverlening

De dienstverlening vindt plaats via de balie, telefoon, post en digitaal. Het gebruik van het digitale kanaal wordt sterk gestimuleerd. In 2016 is door de raad de *Visie op dienstverlening* vastgesteld. De visie gaat uit van het principe 'digitaal, tenzij', één overheid en overheidsparticipatie.

Digitale dienstverlening en het zoveel mogelijk digitaliseren van producten en diensten is, ook vanuit rijksbeleid, belangrijk. Hierdoor kunnen burgers en ondernemers steeds meer hun zaken met de overheid 24/7 regelen. Daarnaast blijft het menselijke gezicht in de dienstverlening van belang. Er is ruimte voor 'maatwerk' voor de mensen die minder digitaal vaardig zijn of om andere redenen maatwerk nodig hebben. Ook zijn er producten en diensten die (nog) niet digitaal afgehandeld kunnen worden.

Met de uitwerking van de visie op dienstverlening worden er steeds meer producten en diensten (verder) gedigitaliseerd, dit wordt voortgezet in 2018, waarbij de voortgang mede afhankelijk is van landelijke ontwikkelingen. Daarnaast spelen er ook veel ontwikkelingen op het gebied van Burgerzaken, waardoor het werk gaat veranderen en er andere vaardigheden van medewerkers worden gevraagd. Dit betreft digitalisering van producten, maar ook elektronische identificatie (E-ID) waarmee de gemeentelijke taak van identiteitsvaststelling steeds belangrijker wordt. Ook vindt er meer samenwerking in de regio plaats, zoals bijv. het expat-centre, het verwerken van naturalisaties voor regiogemeenten en uitwisseling van personeel. Om op deze ontwikkelingen in te spelen wordt in 2018 een organisatieplan burgerzaken afgerond en wordt gestart met de implementatie hiervan. Ook wordt in 2018 meer ingezet op adres- en identiteitsfraude.

Met een nieuwe website en een klantcontactstelsel bij het KCC komt er meer aandacht voor informatie-gestuurd werken. Met data van o.a. de websitebezoeken en informatie uit het klantcontactstelsel wordt gestuurd op de kwaliteit van de dienstverlening, met deze input kan de informatie op de website actueel worden gehouden en ervoor worden gezorgd dat dit aansluit op de behoeften van de ontvangers. Met de verdere digitalisering moet er meer ruimte komen voor het leveren van maatwerk.

1B1.3 Op orde houden basisregistraties

In 2018 zullen wij verder gaan met het stimuleren van applicatie-eigenaren om aan te sluiten op het stelsel van basisregistraties. Dit stimuleren doen wij niet alleen in Leiden, maar hierbij proberen wij via het programmaplan Versterken Regionale I-Samenwerking (VRIS) met de omliggende gemeenten samen op te trekken.

De nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2019 ingaat, wordt in hoge mate door het basisstelsel gevoed. Wij zullen in 2018 ons - regionaal - voorbereiden op de ingrijpende veranderingen op proces- en applicatieniveau

1B2.2 Omzetten papieren archieven in digitale archieven

In 2017 is gerapporteerd dat het project digitalisering bouwdoosiers vertraging heeft opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Na een nieuwe aanbesteding zal in 2018 worden gestart met digitalisering. Afronding is beoogd in 2020. Dan is 900 meter bouwarchief gedigitaliseerd en zullen naar verwachting de papieren dossiers die daarvoor in aanmerking komen, worden vervangen door de digitale exemplaren.

Voor de overige bestaande archieven geldt dat per onderdeel wordt bekeken of het toegevoegde waarde heeft deze te digitaliseren (bijvoorbeeld bij te bewaren archief dat veelvuldig wordt geraadpleegd). Ook zal worden bekeken in hoeverre digitalisering van archieven noodzakelijk is in voorbereiding op de toekomstige huisvesting.

Effectindicatoren bij 1B Dienstverlening

Effectindicator	Realisatie	Streefwaarden				Bron
		2018	2019	2020	2021	
Doel 1B1.2 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening						
1B1.2.a Rapportcijfer totaaloordeel telefonische dienstverlening	7,3 (2014) 8,3 (2015) 8,2 (2016)	8,0	8,0	8,0	8,0	Benchmark Publiekszaken
1B1.2.b Rapportcijfer totaaloordeel dienstverlening balie	8,5 (2014) 8,6 (2015) 8,4 (2016)	8,3	8,3	8,3	8,3	Benchmarking Publiekszaken
1B1.2.c Rapportcijfer totaaloordeel digitaal loket	6,8 (2014) 6,8 (2015) 6,3 (2016)	7,1	7,1	7,1	7,1	Benchmarking Publiekszaken*
1B1.2.d Percentage Leidenaren dat de dienstverlening in het algemeen als goed of uitstekend beoordeelt	82% (2013) 83% (2015) 81% (2017)	-	83%	-	83%	Stads- en wijkenquête**

*De streefwaarden voor het digitale loket zijn aangepast. In vorige begrotingen stonden streefwaarden oplopend tot een 8 vermeld. Deze ambitie is niet reëel, mede gelet op het landelijk cijfer, dat momenteel een 7,1 is. Daarnaast wordt bij digitale dienstverlening gewoonlijk lager gescoord dan bij face to face dienstverlening. Eind 2017 wordt de nieuwe website gelanceerd. Wij verwachten daarmee een hoger cijfer te scoren dan in de afgelopen jaren. Wel verwachten we dat we in 2018, wanneer we nog bezig zijn met verdere optimalisering en vervolmaking van de website, de uiteindelijke streefwaarde van een 7,1 (gelijk het landelijk rapportcijfer) mogelijk nog niet halen.

** De Stads- en wijkenquête wordt alleen in de oneven jaren gehouden.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [Leiden in Cijfers](#).

Verbonden Partijen

De onderstaande Verbonden Partijen leveren een bijdrage aan dit beleidsterrein. Zie voor meer informatie de paragraaf verbonden partijen.

Stichting administratiekantoor Dataland

Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Dit leidt tot efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude. De BSGR voert namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen uit. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in deze gemeenten.

Kaderstellende beleidsstukken

- Initiatiefvoorstel publieksparticipatie (RV 12.0012)
- Kadernota regionaal partnerschap & leiderschap (RV 09.0086)
- Visie op Dienstverlening (RV 15.0137)

Programmamakosten

Bestuur en dienstverlening bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Bestuur	Lasten	16.575	27.857	11.376	11.247	11.234	11.234
	Baten	-175	-300	-188	-188	-188	-188
Saldo		16.399	27.557	11.188	11.058	11.045	11.045
Dienstverlening	Lasten	12.853	9.476	9.634	9.542	9.403	9.124
	Baten	-2.878	-2.482	-2.566	-2.566	-2.566	-2.566
Saldo		9.975	6.994	7.068	6.977	6.838	6.559
Programma	Lasten	29.427	37.333	21.010	20.789	20.637	20.358
	Baten	-3.053	-2.781	-2.754	-2.754	-2.754	-2.754
Saldo van baten en lasten		26.374	34.552	18.256	18.035	17.883	17.604
Reserves	Toevoeging	175	400	100	100	100	100
	Onttrekking	-3.317	-19.864	-3.230	-3.089	-3.077	-3.077
Mutaties reserves		-3.142	-19.464	-3.130	-2.989	-2.977	-2.977
Resultaat		23.232	15.088	15.126	15.046	14.906	14.627

Budgettaire ontwikkelingen

De daling van de lasten en/of de stijging van de baten worden onder andere veroorzaakt door de indexering van budgetten, doorrekening van de kostenverdeelstaat en de kapitaallasten die zijn berekend vanuit het meerjareninvesteringsplan 2018-2021. Beleidswijzigingen met financiële consequenties worden hierna per beleidsterrein toegelicht.

Beleidsterrein 1A Bestuur

Het voornaamste verschil aan de lastenkant op dit beleidsterrein tussen de begroting van 2018 en de begroting van 2017 betreft de incidentele bijdrage van € 16.372.700 in 2017 aan Holland Rijnland. Daarnaast was er in 2017 een incidenteel lastenbudget voor Mondiale bewustwording van € 184.000. Tegenover deze last stond als baat een incidentele bijdrage uit een voorziening voor hetzelfde bedrag. Daarnaast is er een aantal kleine verschillen die optellen tot afgerond € 112.000, onder andere en voor zover van toepassing veroorzaakt door de

indexering van budgetten, de doorrekening van de kostenverdeelstaat en de kapitaallasten die zijn berekend vanuit het meerjareninvesteringsplan 2018-2021.

Beleidsterrein 1B Dienstverlening

In 2017 zijn incidentele budgetten beschikbaar gesteld voor digitalisering van de bouwdoSSIers (€ 365.000) en de clientenarchieven (€ 168.000). De lasten in 2018 zijn daardoor € 533.000 lager. Daarnaast zijn in 2017 incidentele budgetten beschikbaar gesteld voor pilot thuisbezorgen rijbewijzen (€ 30.000) en invoering rijksregeling niet-ingeZeten (RNI € 20.000). De lasten in 2018 zijn daardoor € 50.000 lager. Door een taakstelling bij Burgerzaken en bij Beheer basisregistraties zijn de geraamde kosten € 81.000 lager in 2018. In de kaderbrief 2018-2021 is voor het verwerken van achterstanden in het archief in 2018 € 275.000 opgenomen. Het overige verschil van wordt verklaard door hogere overheadkosten (€606.000), lagere kapitaallasten (€ 71.000) en hogere overheadbaten (€ 83.000) in 2018.

Reserves

Reserves programma 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Reserve Holland Rijnland	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-3.077	-19.449	-3.077	-3.077	-3.077	-3.077
Saldo		-3.077	-19.449	-3.077	-3.077	-3.077	-3.077
Egalisatiereserve verkiezingen	Toevoeging	120	100	100	100	100	100
	Onttrekking	0	0	-125	0	0	0
Saldo		120	100	-25	100	100	100
Reserve rekenkamer	Toevoeging	55	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-13	-12	-12	-12	0	0
Saldo		42	-12	-12	-12	0	0
Reserve gsb-middelen ISV/EZ P1	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-16	-16	-16	0	0	0
Saldo		-16	-16	-16	0	0	0
Reserve Informatisering P1	Toevoeging	0	300	0	0	0	0
	Onttrekking	-212	-387	0	0	0	0
Saldo		-212	-87	0	0	0	0
Reserves programma 1		-3.142	-19.464	-3.130	-2.989	-2.977	-2.977

Reserve Holland Rijnland

Het betreft de reguliere onttrekking voor de jaarlijkse bijdrage aan Holland Rijnland.

Egalisatiereserve verkiezingen

De mutaties betreffen de jaarlijkse tevoeging en de onttrekking wegens de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

Een nadere toelichting op alle reserves binnen dit programma is te vinden in paragraaf 5.2.1 Toelichting reserves programma 1.

Investerings

	Omschrijving prestatie Bedragen x € 1.000	Omschrijving investering	Categorie investering	Soort investering	Bijdrage derden/ reserves	2018	2019	2020	2021
01A206	Organiseren verkiezingen	Aanschaf stemhokjes	Maatsch.	Verv.	-	65	-	-	-
01B103	Op orde houden basisregistraties	Vervanging Key2datadistributie	Bedrijfsm.	Verv.	-	-	-	305	-
	Op orde houden basisregistraties	Grondroerdersregeling Wion	Bedrijfsm.	Verv.	-	-	-	60	-
	Op orde houden basisregistraties	vervanging applicatie basisregistratie adressen en gegevens	Econ.	Verv.	-	110	-	-	-
	Op orde houden basisregistraties	vervangen Topdesk en planon	Econ.	Verv.	-	250	-	-	-
	Op orde houden basisregistraties	2 tachymeters	Econ.	Verv.	-	-	-	-	140
	Totaal programma 1				-	425	-	365	140

In bovenstaand overzicht staan de investeringen zoals deze zijn opgenomen in het investeringsplan 2018-2021. In paragraaf 4.2.2 Investerings wordt de ontwikkeling van de kapitaallasten toegelicht en staat een overzicht met te voteren kredieten.

Subsidies

Totaal volume aan subsidies opgenomen in het subsidie-overzicht

	subsidiejaar 2017	subsidiejaar 2018
Subsidie saldo	0	0

Het volledige subsidie-overzicht is opgenomen in paragraaf 3.2.8 subsidies.

2

Veiligheid